

No 33 (2019)

P.2

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilii - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

BIOLOGICAL SCIENCES

Kravchenko A.M., Melnik O.A.

ECOLOGICAL CONDITION OF THE PARK NAMED AFTER
LENIN OF THE NOVOROSIYSK CITY 3

ECONOMIC SCIENCES

Valiullina Z.V.

MODERN MANIFESTATIONS OF INSTITUTIONAL
TRANSFORMATION OF THE CORPORATIONS'
PROVIDING INFORMATION SERVICES ACTIVITIES 6

**Golodko T.L., Poddubny M.D.,
Krechetov A.S., Normova T.A.**

IMPROVING THE SOLVENCY OF THE ORGANIZATION
THROUGH INVESTMENT 10

**Sokolova L.V., Derenskaya Y.N.,
Kolesnik O.V., Veriasova A.N.**

THEORETICAL-METHODICAL PROVISION OF
FINANCIAL DIAGNOSTICS OF SMALL BUSINESS
ENTITIES ON THE PRINCIPLES OF THE SYSTEM
APPROACH 15

Mirsaidov S.A., Turdibekov B.A.

TRANSFORMATION OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY
OR ACTIVITY IN THE DIGITAL ECONOMY IN THE
REPUBLIC OF TAJIKISTAN 18

Miroshnychenko T.

CONCEPTUAL BASES FOR THE DEVELOPMENT OF
WORLD INTEGRATION PROCESSES 22

Osadcha O.

THE ROLE OF ACCOUNTING SYSTEM IN PROVIDING
SUSTAINABLE BUSINESS ACTIVITY 25

Pavelko O.V.

SCIENTIFIC AND THEORETICAL APPROACHES TO THE
IDENTIFICATION OF THE ECONOMIC ESSENCE OF THE
CONSTRUCTION COMPANIES PROFIT 30

Pil E.A.

INFLUENCE DIFFERENT KINDS OF VARIABLES AND
PARAMETER S_{sl} ON X_{1sl} 36

Pil E.A.

THE INFLUENCE VARIABLES X_{1sl}, X_{3sl} AND
PARAMETER S_{sl} ON X_{2sl} 41

Pil E.A.

PLOTTING 2D-FIGURES FOR VARIABLE X_{3sl} 47

VETERINARY SCIENCES

Serdyuchenko I.V.

METHODS AND MEANS OF CORRECTION OF
MICROBIOCENOSIS AND PREVENTION OF INTESTINAL
DISEASES MEDONOSE BEES (LITERARY REVIEW) 53

сборнике: Проблемы и перспективы развития теории и практики экономического анализа в России и за рубежом Четвертая международная научно-практическая конференция студентов, аспирантов, преподавателей. 2015. С. 129-137.

3. Нормова, Т.А. Анализ стратегий и методов эффективного маркетинга /Нормова Т.А., Губиева

С.Ю. //Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета. 2016. № 117. С. 1249-1262.

4. Финансовая отчетность ООО «Метрополис», 2017 г.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ПРИНЦИПАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Соколова Л.В.

*Харківський національний університет
радіоелектроніки, кафедра економічної
кібернетики та управління економічною
безпекою, професор, професор;*

Деренська Я.М.

*Національний фармацевтичний університет,
кафедра управління та економіки
підприємства, доцент, доцент;*

Колісник О.В.

*Харківський національний університет
радіоелектроніки, кафедра економічної
кібернетики та управління економічною
безпекою, доцент;*

Верясова Г.М.

*Харківський національний університет
радіоелектроніки, кафедра економічної
кібернетики та управління економічною
безпекою, старший викладач*

THEORETICAL-METHODICAL PROVISION OF FINANCIAL DIAGNOSTICS OF SMALL BUSINESS ENTITIES ON THE PRINCIPLES OF THE SYSTEM APPROACH

Sokolova L.V.,

*Kharkov National University of Radio Electronics
Doctor of economic sciences,
Professor of Economic Cybernetic and
economic security management department*

Derenskaya Y.N.,

*National University of Pharmacy
PhD, Associate Professor of the Department of
Management and Economy of Enterprise*

Kolesnik O.V.,

*Kharkov National University of Radio Electronics
PhD, Associate Professor of Economic Cybernetic and
economic security management department*

Veriasova A.N.

*Kharkov National University of Radio Electronics
Senior lecturer of Economic Cybernetic and
economic security management department*

Анотація

Підґрунтям розвитку української економіки може стати інтенсифікація малого підприємництва. Проте, наведені у статті результати аналізу питомої ваги збиткових малих підприємств свідчать про значущість проблеми і необхідність впровадження системного підходу щодо фінансової діагностики суб'єктів малого підприємництва. У роботі запропонована послідовність етапів проведення ретроспективної фінансової діагностики та обґрунтовано її напрямки.

Abstract

The basis for the development of the Ukrainian economy may be the intensification of small business. However, the results of the analysis of the specific weight of unprofitable small enterprises in the article show the

significance of the problem and the need to implement a systems approach to financial diagnostics of small businesses. In the paper a sequence of stages of retrospective financial diagnostics is proposed and its directions are justified.

Ключові слова: суб'єкт малого підприємництва, збитковість, фінансова діагностика, етапи реалізації, методичне забезпечення.

Keywords: small business entity, unprofitability, financial diagnostics, stages of implementation, methodical support.

У теперішній час запорукою оновлення економіки України, її перебудови у напрямку формування соціальної бази ринкових перетворень, оновлення соціального прошарку підприємців у країні є розвиток малого і середнього бізнесу. Однак сьогодні чимало суб'єктів малого підприємництва у промисловості України становляться неплатоспроможними за причини високих податкових та банківських ставок, взаємних неплатежів, наявності суперечливостей і неповноти нормативно-правової бази, відсутності теоретико-методичного забезпечення їх ринкової діяльності, фінансово-технічної підтримки,

нерозвиненості ринкової інфраструктури [6, 9]. Як відомо, зовнішньою ознакою неспроможності суб'єкта господарювання, у тому числі й малого підприємництва, є припинення його поточних платежів та неспроможність задовольнити вимоги кредиторів на протязі установленого законодавством терміну часу з моменту наступу строків їх виконання [10]. За офіційними статистичними даними [8] питома вага вітчизняних малих підприємств, що одержали збиток, до загальної кількості підприємств характеризується динамікою, яку відображено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка питомої ваги збиткових підприємств України

Рівень оцінки	Питома вага збиткових підприємств за роками, %				
	2013	2014	2015	2016	2017
Усього	38,5	39,8	32,6	33,9	33,4
Малі підприємства	36,4	39,6	32,5	34,3	33,9
За видами економічної діяльності:					
промисловість;	34,8	36,7	27,9	28,9	28,5
малі підприємства	31,4	36,3	27,6	29,2	29,2

Джерело: авторська розробка

За результатами аналізу наведених у таблиці даних можна констатувати, що питома вага збиткових суб'єктів малого підприємництва за часом коливається у таких інтервалах:

- у цілому по країні – $32,5\% (2015 \text{ р.}) \div 39,6\% (2014 \text{ р.})$;
- у промисловості – $27,6\% (2015 \text{ р.}) \div 36,3\% (2014 \text{ р.})$.

Починаючи з 2016 р. значення шуканого показника починає змінюватися у небажаному напрямку зростання. Отже, питома вага збиткових суб'єктів малого підприємництва у країні продовжує залишатися достатньо великою і цей факт обумовлює доцільність та необхідність регулярного проведення фінансової діагностики малих підприємств для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у фінансовій сфері з метою запобігання збитковості у майбутньому.

Саме тому сьогодні кожне промислове підприємство (особливо це стосується сфери малого бізнесу) незалежно від виду його основної діяльності та форм власності повинно регулярно проводити перш за все ретроспективну діагностику свого фінансового стану, реально оцінювати своє фінансове становище, використовуючи для цього відповідний науково-методичний інструментарій. Слід помітити, що у науковій праці [7, с. 40] зазначено таке: «Ретроспективна діагностика направлена на оцінку попереднього фінансового стану, на визначення рівня досягнення поставлених перед підприємством

цілей та результативності фінансових планів, що дозволяє дати об'єктивну оцінку ефективності управління підприємством, зокрема управління фінансовою діяльністю».

Фінансова діагностика є головним методом забезпечення прибуткової діяльності підприємства. Вона уявляє собою дослідницький процес, котрий стосується аналізу фінансового стану підприємства [2, 3]. У наукових працях [6, 9] наведено результати огляду літературних джерел закордонних і вітчизняних вчених – економістів щодо дослідження проблем розвитку підприємництва. Установлено, що на сучасному етапі розвитку економіки України досить актуальними є питання вдосконалення і розвитку науково-методичних підходів, розробки методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо фінансової діагностики малих підприємств, які функціонують відповідно до чинного законодавства України [4].

Розробка теоретико-методичного забезпечення проведення фінансової діагностики суб'єкта малого підприємництва базується на принципах системного підходу, включає етапи та напрями її проведення, що у цілому визначило актуальність дослідження та обумовило вибір теми даної роботи.

Запропонований процес проведення ретроспективної фінансової діагностики суб'єкта малого підприємництва містить ряд етапів, котрі наведено на рис. 1.

Джерело: авторська розробка

Рисунок 1 – Схема поетапної реалізації процедури ретроспективної фінансової діагностики суб'єкта малого підприємництва

Проведення процедури ретроспективної фінансової діагностики суб'єкта малого підприємництва запропоновано провадити за такими напрямками, як:

- аналіз динаміки структури балансу підприємства (на основі темпових показників валюти балансу, питомої ваги складових активу та пасиву підприємства) [5, с. 13-18];
- діагностика фінансового стану за показниками Бівера (динаміка показників рентабельності активу, фінансового левериджу, коефіцієнту Бівера, коефіцієнту покриття активу чистим оборотним капіталом, коефіцієнту покриття) [1, с. 179];
- експрес-діагностика фінансового стану підприємства (коефіцієнт забезпечення власними коштами, коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність власного капіталу, інтенсивність обігу капіталу, коефіцієнт менеджменту) [1, с. 180];
- виявлення ознак прихованого банкрутства (коефіцієнт абсолютної та поточної ліквідності) [5, с. 95-97];
- виявлення ознак фіктивного банкрутства (коефіцієнт покриття або коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність продукції) [5, с. 93];
- виявлення ознак доведення до банкрутства (коефіцієнт забезпечення зобов'язань підприємства усіма його активами, коефіцієнт забезпечення зобов'язань підприємства усіма його оборотними активами, розмір чистих активів) [5, с. 94-95];

- аналіз отриманих результатів фінансової діагностики;

- прийняття рішення щодо розробки заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану підприємства та їх реалізація.

Для проведення фінансової діагностики малого підприємства використовуються законодавчо затверджені форми статистичної звітності та додатки до них, а також результати обліку, що ведеться на підприємстві.

Застосування запропонованого науково-методичного забезпечення проведення фінансової діагностики суб'єктів малого підприємництва забезпечить ефективне й стабільне їх функціонування, сприятиме зростанню фінансового потенціалу, зміцненню конкурентних позицій на ринках у сучасному непередбачуваному, нестабільному VUCA-світі.

Список літератури

1. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т.С. Клебанова, О.М. Бондар, О.В. Мозенков та ін. / за ред. О.В. Мозенкова. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / І.О. Бланк. – К.: Ельга, 2008. – 724с.
3. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. – Київ: Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.

4. Господарський кодекс України із змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/436-15>.
5. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко, О. Маханько. – Х.: Фактор, 2006. – 200 с.
6. Малі підприємства в Україні: особливості функціонування та розвитку [Електронний ресурс] // Режим доступу: referat-ok.com.ua/mali-pidприємstv-v-ukrajini-osoblivost... – Загол. з екрану.
7. Мороз О.В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах: Монографія / О.В. Мороз, О.А. Сметанюк. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 167 с.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
9. Соколова Л.В. Стратегічне управління малими машинобудівними підприємствами в умовах нестабільного зовнішнього середовища: монографія / Л.В. Соколова, О.В. Колісник ; за загл. ред. д.е.н., проф. Л.В. Соколової. – Х.: Вид-во «Точка», 2014. – 278 с.
10. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: Підруч. / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.

ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИЛИ АКТИВНОСТИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В РЕСПУБЛИКЕ ТАДЖИКИСТАН

Мирсаидов С.А.

кандидат экономических наук, доцент, заведующий кафедрой маркетинг-агробизнеса Таджикского государственного университета права, бизнеса и политики г. Худжанд

Турдибеков Б.А.

аспирант 2-го курса Академии наук Республики Таджикистан, Институт экономики и демографии г. Душанбе

TRANSFORMATION OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY OR ACTIVITY IN THE DIGITAL ECONOMY IN THE REPUBLIC OF TAJIKISTAN

Mirsaidov S.A.,

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Head of the Marketing-Agribusiness Department of the Tajik State University of Law, Business and Politics
Khujand city*

Turdiybekov B.A.

*2nd year graduate student Academy of Sciences of the Republic of Tajikistan,
Institute of Economics and Demography
Dushanbe city*

Аннотация

Цифровая трансформация представляет создание инновационных продуктов и услуг на базе комплекса передовых технологий, формирование принципиально новых бизнес-моделей и бизнес-процессов, продвинутой аналитики.

Данная статья посвящена проблемам развития цифровой экономики в Республики Таджикистан, где рассматриваются тенденции развития цифровой экономики.

Цифровая экономика, применяемая в разных странах, становится одним из ключевым показателем в традиционных отраслях экономики. Поэтому в статье указывается необходимости принятия Программы цифровой Таджикистан с целью развития отечественной цифровой экономики. Эта Программа является социально ориентированной, она стремится всемерно содействовать созданию новых возможностей для улучшения жизни всех социальных групп населения. В этой связи национальная программа развития цифровой экономики стремится сформулировать направления для формирования и поддержания наиболее благоприятных организационных, инфраструктурных и нормативно-правовых характеристик таджикской цифровой юрисдикции для развития бизнеса в условиях нового экономического уклада, а также опережающего развития национальных институтов цифровой экономики. В статье приведен анализ передового мирового опыта в сфере развития информационно-коммуникационная технология и процесс развития отечественного рынка информационно-коммуникационная технология. Также авторы анализирует развитие цифровых технологий в Республике Таджикистан, отмечает важную роль правительственных документов по развитию цифровых технологий.

Abstract

Digital transformation represents the creation of innovative products and services based on a complex of advanced technologies, the formation of fundamentally new business models and business processes, advanced analytics.

This article focuses on the development of the digital economy in the Republic of Tajikistan, where trends in the development of the digital economy are considered.

No 33 (2019)

P.2

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields. Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month. Frequency: 12 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal. Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilii - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com